

Boerderijenboeken

Boerderijenonderzoek werd in het verleden in de provincie Groningen meestal uitgevoerd op initiatief van lokale afdelingen van de Groninger Maatschappij van Landbouw. Vaak werd ter gelegenheid van de viering van een jubileum van zo'n afdeling onderzoek gedaan naar de bewoningsgeschiedenis van de boerderijen van de leden van de G.M.v.L. binnen die betreffende afdeling. Tegenwoordig gebeurt dit type onderzoek meer en meer op initiatief van particulieren. Zo is met behulp van deze "boerderijenboeken" inmiddels een groot deel van de kuststrook en het oosten van Groningen in kaart gebracht.

De boerderijenboeken kennen een identieke tweedeling: het eerste gedeelte bestaat uit beknopte verhandelingen over facetten uit de historie van het gebied ressorterend onder een afdeling van de Groninger Maatschappij van Landbouw, bijvoorbeeld over kloosters, vestingen in het gebied, inpolderingen, ruilverkavelingen, mechanisatie, coöperaties. In het tweede gedeelte wordt per boerderij in het kort de geschiedenis van het bedrijf en de bewoning weergegeven. Een boerderijenboek bevat, naast andere wetenswaardigheden, vooral een schat aan genealogische gegevens.

De gebieden, die in de genoemde publicaties worden behandeld, komen niet overeen met de gemeentegrenzen. Van veel gebieden is nog geen overzicht gepubliceerd, sommige boeken bestrijken een gebied dat in meer gemeenten ligt, en voor de niet-genoemde gemeenten is geen beschrijving van meerdere boerderijen beschikbaar. Bij de onderstaande indeling is uitgegaan van de huidige gemeentelijke indeling.

Appingedam

J.E. Emmelkamp, *De historie van boerderijen en molens in de gemeente Appingedam*. Bedum 2005.

Bellingwedde

Th.P.E. de Klerck, O.Chr. Mellema, *Bellingwolde vroeger en nu*. Groningen 1979. Met aanvulling, deel II, 2000.

E. Buringh, *Afdeling Blijham van de Groninger Mij van Landbouw (1854-1954)*. Blijham 1954. Met aanvulling van de hand van M.J. Baas, L.L. Dijkema en D.K. Mensinga over de periode 1954-1979. Blijham 1979.

J.S.A. Huizing, *Boerderijen in het kerspel Vriescheloo*. Zuidlaren, Stichting Vriescheloo Boerderijenboek, 2002.

C.J. Wegman en R.M.A. Wegman, *Westerwolders en hun woningbezit van 1568 tot 1829: het kerspel Wedde*. Wierden 2004-2005, 2 dln.: 1. de marke Wedde, 2. de marken Hoorn en Morige.

C.J. Wegman en R.M.A. Wegman, *Westerwolders en hun woningbezit van 1568 tot 1829: het kerspel Vriescheloo, het dorp Vriescheloo en het gehucht Lutjeloo*. Wierden 2006.

Ten Boer

P.W. Pastoor, *Boerderijen gemeente Ten Boer en Overschild, 1595-2005*. Bedum 2006.

Delfzijl

E. de Boer, L.E. Bos, O.T. Mulder-Steenbrink (red.), *Het Bierumer boerderijenboek. Een bijdrage tot de geschiedenis van noordoost-Fivelingo*. Scheemda 1996. (Pag. 227-235 biedt een verantwoording van en toelichting op de beschrijving van afzonderlijke boerderijen in de voormalige gemeente Bierum, waaruit ook veel aanwijzingen voor onderzoek vallen te halen.)

R. Georgius, *"Cley Oldambt": Groot en klein Termunten*. Scheemda 1980.

R. Georgius, *Groot en klein Termunten, dl 2*. Scheemda 1988.
U.M. Ubbens, *Boeren en boerderijen op en rond Oldenklooster (klooster Feldwerd bij Holwierde)*. Sneek, 1990.

Eemsmond

T.B. Bierema, J. de Boer, R. van der Tuuk (red), *Boerderijen op het Hogeland*. Bedum, 2002.
P.B. Kooi e.a., *Middelstum-Kantens: bijdragen tot de plattelandsgeschiedenis, met een beschrijving van de boerderijen en hun bewoners*. Kantens 1983.
E. Knol e.a., *Boerderijenboek Middelstum-Kantens : met bijdragen tot de plattelandsgeschiedenis en een beschrijving van de boerderijen en hun bewoners*. Kantens [2010] (2e Boerderijenboek Middelstum-Kantens).
P.J. Zandt, *De boerderijen in het gebied van de Noorder Afdeling en de Afdeling Uithuizen en omstreken van de Groninger Mij van Landbouw*. Uithuizen 1978. (Met index, 1984) 2 dln.
T.K. Nijhoff- Meijer, *Historie en boerderijen van Uithuizermeeden (Oldenzijl, Oosternieland, Uithuizermeeden Binnendijks en Buitendijks)*. Uithuizermeeden 1979.

Groningen

Thijs Sportel, *Boerderijen en hun bewoners in Noorddijk en Dorkwerd, 1595-1830*. (Scriptie Rijksuniversiteit Groningen 2012.)

Hoogezand-Sappemeer

M. Hillenga (eindred.), K.S. Biezeveld, C. Pennink (tekstred.), *Boerderijenboek oude Groningse Veenkoloniën: Kleinemeer, Kalkwijk, Borgercompagnie, Tripscompagnie*. Groningen, REGIO Projekt Uitgevers / Stichting Boerderijenboek Oude Groningse Veenkoloniën, 2000.

Loppersum

G.A. Brongers, W. Koops (red.), *Bijdragen tot de kennis van de gemeente Loppersum*. Groningen 1981. (Met register) 2 dln.
L.Huizing (red.), *Loppersum, supplement boerderijenboek*. Loppersum, 1999.
J.E. Huizenga e.a., 't Zandt, 1889-1989: boerderijenboek. 't Zandt 1989. Met aanvulling, 1994. (Er bestaat een oudere versie door T.G. Tiessen uit 1964.)
J. Jensema-Vos (eindred) e.a., *Boerderijenboek gemeente Stedum*. Bedum, 2002. (Er bestaat een oudere versie: J. Nijhoff e.a.. Stedum, 1967.)
P.B. Kooi e.a., *Middelstum-Kantens: bijdragen tot de plattelandsgeschiedenis met een beschrijving van de boerderijen en hun bewoners*. Kantens 1983.
E. Knol e.a., *Boerderijenboek Middelstum-Kantens: met bijdragen tot de plattelandsgeschiedenis en een beschrijving van de boerderijen en hun bewoners*. Kantens [2010] (2e Boerderijenboek Middelstum-Kantens).

De Marne

G.F. Beukema e.a., *Gedenkboek Nijverheid*. Leens 1991. 2 dln.: 1. Historie van de Marne; 2. Boerderijen in de Marne en hun bewoners. (Er bestaat een oudere versie door I.H. Zijlma uit 1966.)
G. Boerma, A.F. Kruizenga, R. van der Tuuk (red.) Henk Pel (eindred.), *Boerderijen in het Halfambt*. Groningen 1990. (Met bijlage) 2 dln. (p. 551-558 biedt een heldere toelichting op het verrichte onderzoek in de archieven en instellingen en een bronnenoverzicht, die ook als voorbeeld gebruikt kunnen worden).
J.S. van Weerden, *De Westpolder: de geschiedenis van een waddenspolder en zijn ingelanden*. 1960.

Menterwolde

T.E. Boelema-Diddens e.a., *Boerderijen en hun bewoners in Noord- en Zuidbroek*. Zuidbroek 1990.

M. Hillenga (eindred.), K.S. Biezeveld, C. Pennink (tekstred.), *Boerderijenboek oude Groningse Veenkoloniën: Kleinemeer, Kalkwijk, Borgercompagnie, Tripscompagnie*. Groningen, REGIO Projekt Uitgevers / Stichting Boerderijenboek Oude Groningse Veenkoloniën, 2000.

P. Bos; Jan P. Koers e.a., *De Boerderijen in het 'Wold-Oldambt': Scheemda, Midwolda, Ekamp, Meerland, Heiligerlee, Westerlee, Meeden*. Scheemda, Stichting Boerderijenboek Wold-Oldambt, 1997, 2 dln. (Zie ook onder de gemeente Scheemda).

Oldambt

TH.P.E. De Klerck e.a., *Boerderijen en hun bewoners, uitgegeven door de afdeling Beerta van de Groninger Maatschappij van Landbouw ter gelegenheid van het 125-jarige bestaan (1842-1967)*. Winschoten 1966. Met aanvullingen: Boek II, 1976 en Boek III, 1999.

R. Georgius, Ir. L.A.H. de Smet, *Honderd jaar Landbouwvereniging "Nieuwolda - Nieuw-Scheemda" (1860-1960)*. Nieuwolda 1960, met aanvulling, 1969 en aanvulling, 1998.

P. Bos; Jan P. Koers e.a., *De Boerderijen in het 'Wold-Oldambt': Scheemda, Midwolda, Ekamp, Meerland, Heiligerlee, Westerlee, Meeden*. Scheemda, Stichting Boerderijenboek Wold-Oldambt, 1997, 2 dln.

Slochteren (zie ook Ten Boer)

Boerderijenboek van Hellum: www.jacobboerema.nl/Duurswold/Hellum.htm.

Boerderijenboek van Schildwolde: www.jacobboerema.nl/Duurswold/Schildwolde.htm.

Stadskanaal

H. Schuurman, *Vledderveen, jongste Groninger Veenkolonie*. Stadskanaal 2002.

C.J. Wegman en R.M.A. Wegman, *Westerwolders en hun woningbezit van 1568 tot 1829: het kerspel Onstwedde*. Wierden 1995-1998, 2 dln.: 1. het dorp, 2. de gehuchten.

Veendam

M. Hillenga (eindred.), M.J. de Lange, T. Tepper, *'Rechtuut, rechtaan'. De geschiedenis van Zuidwending*. Groningen 2002.

Vlagtwedde

C.J. Wegman en R.M.A. Wegman, *Westerwolders en hun woningbezit van 1568 tot 1829: het kerspel Sellingen*. Wierden 1997.

C.J. Wegman en R.M.A. Wegman, *Westerwolders en hun woningbezit van 1568 tot 1829: het kerspel Vlagtwedde*. Wierden 1993-1994, 2 dln.: 1. het dorp, 2. de gehuchten.

C.J. Wegman en R.M.A. Wegman, *Westerwolders en hun woningbezit van 1568 tot 1829: het klooster Ter Apel*. Wierden 2005.

Winsum

G. Boerma, A.F. Kruijenga, R. van der Tuuk (red.) Henk Pel (eindred.), *Boerderijen in het Halfambt*. Groningen 1990. (Met bijlage) 2 dln. (Pag. 551-558 biedt een heldere toelichting op het verrichte onderzoek in de archieven en instellingen en een bronnenoverzicht, die ook als voorbeeld gebruikt kunnen worden.)

G.P. Lugtenborg, *Boeren en bunders van 1806 tot 1987 in de voormalige kerspelen Bellingweer en Wetsinge*. Zwolle, eigen uitgave, 1988-1989, 2 dln.: 1. Wetsinge 2. Bellingweer.

G.P. Lugtenborg, *Boeren en grazen van 1668-1806 in het kerspel Bellingweer*. Zwolle, eigen uitgave, 1989.

A. Miedema-Sikkens, R. de Lange, *Harssens: boerderijen en bewoners*. Adorp, Historische Kring Ubbega, 2005.

Zuidhorn

A. Beuse (red.) e.a., *Boerderijen in en om Noordhorn, Zuidhorn en Brittil*. Bedum, Profiel / Historische Kring Zuidhorn, 2009.

P. van den Aniel, (red.) e.a., *Boerderijenboek Grijpskerk en omstreken*. Bedum, 2009.